

แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน
ของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*

GUIDELINES FOR PROMOTING PUBLIC PARTICIPATION IN
THE DEVELOPMENT OF HUAHIN MUNICIPALITY
PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE

จุฬามาศ กรุดมินบุรี

Julamas Krudminburee

คณะรัฐประศาสนศาสตร์และสังคมศึกษา, มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด, ประเทศไทย

Faculty of Public Administration and Social Studies, Stamford International University, Thailand

E-mail: Julamas.p@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและ แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จำนวน 400 คน กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนาได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน โดยใช้สถิติค่าสถิติในการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ในภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ลักษณะส่วนบุคคลในภาพรวม ได้แก่ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความผูกพันในชุมชน ด้านผู้นำชุมชน ด้านการสื่อสารและด้านวิถีชีวิตของประชาชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ - ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน, การพัฒนาชุมชน, การมีส่วนร่วม

Abstract

* Received 12 July 2025; Revised 25 October 2025; Accepted 30 October 2025

This research is a mixed-methods study with the objective of examining the level of public participation, the differences between personal factors, the causal relationships between factors influencing public participation, and guidelines for promoting public participation in community development. The sample group used in the study consisted of 400 residents living in Hua Hin Municipality. The key informants numbered 15 individuals. Data analysis was conducted using descriptive statistics, including percentage, mean, standard deviation, and inferential statistics through one-way ANOVA and multiple regression analysis. The results revealed that public participation in community development—covering decision-making, implementation, benefit reception, and monitoring and evaluation—was generally at a high level. Regarding personal characteristics, it was found that the level of education significantly affected participation in community development at the .05 level, while occupation showed a significant effect at the .01 level. Factors influencing public participation—such as knowledge and understanding, community attachment, leadership, communication, and residents' lifestyles—had a statistically significant causal relationship with public participation in community development at the .001 level.

Keywords: Public Participation, The Development, Participation

บทนำ

ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งได้ให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่เป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การจัดการบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ รวมทั้งต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาจังหวัดและประเทศเป็นส่วนรวม ตลอดจนมีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ เพื่อกำหนดการแบ่งอำนาจหน้าที่และจัดสรรรายได้ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรูปแบบการปกครองที่จำเป็นและมีความสำคัญในทางการเมืองการปกครองของชุมชนต่างๆ โดยมีบทบาทและความสำคัญในการลดภาระของรัฐบาล เพื่อดูแลและจัดทำบริการให้กับประชาชนได้ทั่วถึงทุกชุมชนของประเทศ และการสนองตอบต่อความต้องการของชุมชนให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว และตรงกับความต้องการของชุมชน ซึ่งการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างใกล้ชิด เพราะหน้าที่ของเทศบาลนั้นต้องติดต่อและให้บริการแก่ประชาชนตั้งแต่เกิดจนตาย ทั้งในเรื่องงานการทะเบียน การสาธารณสุข โภค การศึกษา การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและ

ทรัพยากร ซึ่งนับว่าเป็นภาระหน้าที่ที่ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นมาก (ธัญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ และ จิรัญญา สนิทวัฒนากุล, 2561)

ปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นมีหลายประการด้วยกันคือ ปัญหาข้อจำกัดด้านเวลาที่จะเข้าร่วม ปัญหาด้านกิจกรรม การขาดความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วม การไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินงานในกิจกรรมหรือโครงการ ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานต่าง ๆ ประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการติดตามประเมินผลของกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น สุชาติ พริกเล็ก และคณะ (สุชาติ พริกเล็ก, 2565) นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่เป็นอุปสรรคของการมีส่วนร่วมหลายประการ ได้แก่ 1) เจ้าหน้าที่ภาครัฐและประชาชนขาดการรับรู้เกี่ยวกับแนวคิด และความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน 2) โครงสร้างกฎหมายและกระบวนการนโยบายยังไม่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมอย่างเพียงพอ 3) การขาดแคลนผู้มีทักษะในการใช้เครื่องมือสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน 4) ปัญหาเรื่องวัฒนธรรมการเมืองและความพร้อมของประชาชน 5) ปัญหาด้านความพร้อมของภาครัฐ และ 6) การไม่มีตัวชี้วัดที่ชัดเจน ที่จะบอกให้ทราบว่าประชาชนมีส่วนร่วมแล้วหรือยัง หรือหน่วยงานของรัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด ทำให้ผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถทำงานให้ดีขึ้นได้เพราะไม่มีมาตรฐานในการทำงานที่ชัดเจน (สถาบันพระปกเกล้า, 2567)

เทศบาลเมืองหัวหิน อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศใต้ประมาณ 195 กิโลเมตร(ผ่านจังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม และเพชรบุรี มีพื้นที่ในเขตการปกครอง จำนวน 86.36 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ครอบคลุม 2 ตำบล คือ ตำบลหัวหิน และตำบลหนองแก จัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2480 เปลี่ยนแปลงเขตครั้งล่าสุดเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2547 พื้นที่เดิมก่อนเปลี่ยนแปลงเขต 72 ตารางกิโลเมตร ระยะห่างจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 90 กิโลเมตร มีประชากรโดยรวมทั้งสิ้น 65,524 คน แยกเป็นตำบลหัวหิน จำนวน 45,765 คน และตำบลหนองแก จำนวน 19,759 คน ซึ่งในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570) ของเทศบาลเมืองหัวหินนั้น ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยระบุไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ คือ ข้อ (3) ภาครัฐมีขนาดเล็กลง เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ

จากปัญหาและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทั้งในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปฏิบัติการ การรับผลประโยชน์ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนและส่งเสริมสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะสามารถสร้างชุมชนที่เข้มแข็ง และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนให้ดียิ่งขึ้นไป ให้สอดคล้องกับความต้องการ และแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
4. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยไว้ ดังต่อไปนี้

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองหัวหินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 65,524 ครัวเรือน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยอย่างน้อย 400 คน กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเทศบาลในสังกัดกองสวัสดิการสังคม จำนวน 10 คน และตัวแทนคณะกรรมการชุมชน 5 คน รวม 15 คน โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย (1) เพศ (2) อายุ (3) สถานภาพ (4) ระดับการศึกษา (5) อาชีพ (6) รายได้ต่อเดือน และ (7) ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย (1) ความรู้ความเข้าใจ (2) ความผูกพันต่อชุมชน (3) ผู้นำชุมชน (4) การสื่อสาร (5) วิถีชีวิตของประชาชน ประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด มีการประเมินค่าแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายปิด มีจำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วย (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ (4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอย่างอิสระ ผู้วิจัยทำการทดสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการ

ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) ผู้วิจัยนำเสนอแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) จำนวน 2 ท่าน จากการคำนวณหาค่า IOC ครั้งนี้ได้เท่ากับ 1.00 และทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดสอบ (Try-Out) กับบุคคลที่มีลักษณะเช่นเดียวกันกับประชากรและไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการคำนวณหาสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.983

2. แบบสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างเป็นเครื่องมือวิจัย ซึ่งเป็นการใช้คำถามปลายเปิดที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถออกความเห็นหรือให้ข้อมูลได้อย่างเปิดกว้าง โดยผู้วิจัยจะสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามคำถามที่ถูกเตรียมไว้ล่วงหน้า แต่จะเรียงคำถามใหม่ได้ หรือเปลี่ยนแปลงคำถามให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของผู้ให้ข้อมูล อันจะส่งผลต่อความยืดหยุ่นในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ตอนตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ (4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ชุด ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จาก 2 ตำบล สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 15 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการและสามารถตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้

2. ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน สมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ และวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป สำหรับแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก นำมาถอดคำสัมภาษณ์ เรียบเรียง และจัดกระทำข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ โดยใช้ร้อยละ (Percentage) การแจกแจงความถี่ (Frequency) และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย (1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ (4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในตอนท้ายของแบบสอบถาม ใช้การเรียบเรียงให้เห็นถึงประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้สถิติ One-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่ม ขึ้นไป และหากพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference test) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multi Linear Regression Analysis) และทดสอบความเป็นอิสระกันของความคลาดเคลื่อน คือ Durbin-Watson ซึ่งมีค่าอยู่ในช่วง 1.5 - 2.5

ผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมรวม อยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การมีส่วนร่วมของประชาชนในภาพรวม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1.ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.63	0.87	มาก
2.ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.55	0.85	มาก
3.ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.34	0.84	ปานกลาง
4.ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล	3.29	0.87	ปานกลาง
รวม	3.45	0.86	มาก

2. ลักษณะส่วนบุคคลที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ปัจจัยส่วนบุคคล	n	$\bar{x}$	F	Sig.
1. เพศ				
1.1 ชาย	131	3.73	3.09	.027
1.2 หญิง	254	3.59		
1.3 เพศทางเลือก	11	3.72		
1.4 ไม่ระบุเพศ	4	2.50		
2. อายุ				
1.1 18 – 30 ปี	62	3.56	1.38	.240
1.2 31 – 40 ปี	124	3.73		
1.3 41 – 50 ปี	56	3.69		
1.4 51 – 60 ปี	99	3.64		
1.5 มากกว่า 60 ปี ขึ้นไป	59	3.42		
3. สถานภาพสมรส				
3.1 โสด	200	3.68	1.049	.351
3.2 สมรส	165	3.61		
3.3 แยกกันอยู่/หย่าร้าง	35	3.46		
4. ระดับการศึกษา				
4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	184	3.49	6.001	.003
4.2 ปริญญาตรี	205	3.73		
4.3 สูงกว่าปริญญาตรี	11	4.16		
5. อาชีพ				
5.1 ข้าราชการ	25	3.72	2.07	.045
5.2 พนักงานรัฐวิสาหกิจ	10	3.72		
5.3 พนักงานบริษัท	61	3.76		
5.4 ธุรกิจส่วนตัว	74	3.86		
5.5 ค้าขาย	109	3.46		
5.6 รับจ้าง	111	3.52		
5.7 เกษตรกรรม	2	4.0		
5.8 อื่นๆ.....	8	3.97		
6. รายได้ต่อเดือน				
6.1 ไม่เกิน 15,000 บาท	154	3.53	1.69	.167
6.2 15,001 – 25,000 บาท	129	3.72		

6.3 25,001 – 35,000 บาท	55	3.56		
6.4 35,001 บาทขึ้นไป	62	3.76		
7. ระยะเวลาอาศัยในพื้นที่				
7.1 ไม่เกิน 5 ปี	47	3.74	.419	.658
7.2 6 - 10 ปี	115	3.61		
7.3 10 ปีขึ้นไป	238	3.62		

* = $p < 0.05$

3. ปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในภาพรวมพบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการสื่อสาร และด้านวิถีชีวิตของประชาชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผล กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญเชิงสถิติที่ระดับ 0.001 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชน	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์				
	<i>B</i>	Std.Error	Beta	t	Sig.
(ค่าคงที่)	.310	.138		2.239	.026
1.ด้านความรู้ความเข้าใจ	.419	.051	.460	8.211	.000
2.ด้านความผูกพันต่อชุมชน	-.012	.053	-.014	-.228	.820
3.ผู้นำชุมชน	.087	.048	.099	1.811	.071
4.การสื่อสาร	.191	.047	.203	4.074	.000
5.วิถีชีวิตของประชาชน	.199	.052	.167	3.821	.000
หมายเหตุ *** sig ≤ 0.001					
R^2		=	0.661		
R^2 ปรับ		=	0.656		
F		=	153.495		
ระดับนัยสำคัญ		=	0.000		
Durbin-Watson		=	1.716		

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ($F = 153.495$ และ $\text{sig} \leq 0.001$) กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ร้อยละ 65.60 – 66.10 โดยมีค่าทดสอบความเป็นอิสระกันของความคลาดเคลื่อน (Durbin-Watson) ในครั้งนี้มีค่าเท่ากับ 1.716 และเมื่อพิจารณาจากการปรับมาตรฐานของตัวแปร (Standardized Variables) ในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแล้วค่า สปส.Beta เรียงตามลำดับได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ ($\beta_{\text{ด้านความรู้ความเข้าใจ}} = 0.460, \text{sig} \leq 0.001$) ด้านการสื่อสาร ($\beta_{\text{ด้านการสื่อสาร}} = 0.203, \text{sig} \leq 0.001$) และด้านวิถีชีวิตของประชาชน ($\beta_{\text{ด้านวิถีชีวิต}} = 0.167, \text{sig} \leq 0.001$) กล่าวคือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ นั้น เป็นผลมาจากปัจจัยด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการสื่อสาร และด้านวิถีชีวิตของประชาชน ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

$$\begin{aligned} \hat{Y} &= b_0 + b_1x_1 + b_4x_4 + b_5x_5 \\ &= .310 + 0.419 (\text{ด้าน ความรู้ความเข้าใจ}) + 0.191 (\text{การสื่อสาร}) + 0.199 (\text{วิถีชีวิตของประชาชน}) \end{aligned}$$

$\hat{Y}$ หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ซึ่งมีค่าความเหมาะสมกับค่า R^2 มีค่าเท่ากับ 0.661

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยจัดโครงการประชุม โครงการจัดทำแผนชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ความต้องการ และเสนอปัญหา เพื่อนำไปบรรจุอยู่ในแผนชุมชน และเทศบาลฯ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ พบว่าเทศบาลเมืองหัวหินมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติการ โดยการส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมอบรม ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางเทศบาลเมืองหัวหิน จัดขึ้น นอกจากนั้นส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามาเป็นคณะกรรมการในชุดต่าง ๆ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ควรมีการจัดโครงการที่มีประโยชน์ให้กับประชาชนในด้านต่าง ๆ เช่น โครงการส่งเสริมอาชีพผู้สนใจในชุมชน กลุ่มเปราะบาง กลุ่มสตรี ครอบคลุมทุกกลุ่มรวมถึงโครงการที่ให้ความรู้แก่ประชาชน โครงการด้านสาธารณสุข สาธารณูปการ โครงการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล โดยการเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลในชุดต่าง ๆ ให้อยู่ในสัดส่วนที่สามารถตัดสินใจได้ นอกจากนี้ยังมีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน ให้ประชาชนได้รับติดตาม และประเมินผลผ่านรายงานกิจการประจำปี สื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อยู่

ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าประชาชนส่วนมากได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในทุก ๆ มิติ สอดคล้องกับ Cohen J. M. & Uphoff, N. T. ที่กล่าวว่า กระบวนการของการมีส่วนร่วมของประชาชน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ (Benefits) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) (Cohen J. M. & Uphoff, N. T., 1977) ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวภา สินสุภา ที่ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ด้านที่มากที่สุดได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการ (เสาวภา สินสุภา, 2566) ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาบรรพต กิตติปัญญา และคณะ ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง (พระมหาบรรพต กิตติปัญญา และคณะ, 2565)

2. ลักษณะส่วนบุคคล ในภาพรวม ได้แก่ ได้แก่ เพศ อายุระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาอาศัยในพื้นที่ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อริสรา หงษาชุม และราเชนทร์ นพณัฐนคร ที่ว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และระยะเวลาอาศัยในพื้นที่ ต่างกัน มีการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารพัฒนาชุมชน แตกต่างกัน (อริสรา หงษาชุม และราเชนทร์ นพณัฐนคร, 2566) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เนติมา ชูศรี ที่ว่า เพศที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการตัดสินใจต่างกัน (เนติมา ชูศรี, 2564)

3. ปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการสื่อสาร และด้านวิถีชีวิตของประชาชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญเชิงสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการสื่อสาร และด้านวิถีชีวิตของประชาชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากขึ้น โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัมปนาท ทองดอนใหม่ ที่ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการสื่อสาร ด้านวิถีชีวิตของประชาชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาห้าปีขององค์การบริหารส่วนตำบล (กัมปนาท ทองดอนใหม่, 2563) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ใบบุญ โตทอง ที่ว่า ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านการสื่อสาร มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูงไปในทางทิศทางเดียวกันกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล ด้านการปฏิบัติการ และด้านการตัดสินใจ (ใบบุญ โตทอง, 2560) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ พริกเล็ก และคณะ ที่กล่าวถึงกับปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจและการสื่อสาร ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการตัดสินใจ และการติดตามประเมินผล ว่าให้ภาครัฐเข้าถึงประชาชนและให้ความรู้กับประชาชนให้มากยิ่งขึ้น และมีการชี้แจงการดำเนินงานอย่างเป็นระบบอย่างเนื่อง โดยอาจจะทำเป็นหนังสือ หรือรายงาน หรือข้อมูลแบบ Infographic จะทำให้เข้าใจข้อมูลและติดตามผลได้ง่าย และปัจจุบันนี้ก็มีช่องทางออนไลน์ไว้รองรับในส่วนของการดำเนินงานด้านนี้อยู่แล้ว (สุชาติ พริกเล็ก, 2565) อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ

ธนวุฒิ บัวคลี่ ที่ว่า ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการสื่อสาร และด้านวิถีชีวิตของประชาชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า 1) ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทุกด้าน ทั้งด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และด้านการพัฒนาตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากขึ้น (ธนวุฒิ บัวคลี่, 2564) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัมปนาท ทองดอนใหม่ ที่ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านความรู้ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาห้าปีขององค์การบริหารส่วนตำบล (กัมปนาท ทองดอนใหม่, 2563) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไบบุญ โตทอง ที่ว่า ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูงไปในทางทิศทางเดียวกันกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลตำบล ในด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล ด้านการปฏิบัติการ และด้านการตัดสินใจ 2) ปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการสื่อสาร พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการสื่อสาร เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากขึ้น ปัจจัยด้านการสื่อสาร มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูงไปในทางทิศทางเดียวกันกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลตำบล ในด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล ด้านการปฏิบัติการ และด้านการตัดสินใจ (ไบบุญ โตทอง, 2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของธนวุฒิ บัวคลี่ ที่ว่า ปัจจัยด้านการสื่อสาร และด้านวิถีชีวิตของประชาชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล3)ปัจจัยในการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านวิถีชีวิตของประชาชน พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยด้านวิถีชีวิตของประชาชน เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากขึ้น และปัจจัยด้านวิถีชีวิตของประชาชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล (ธนวุฒิ บัวคลี่, 2564) และสอดคล้องกับงานวิจัยของกัมปนาท ทองดอนใหม่ ที่ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านวิถีชีวิตของประชาชน มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาห้าปีขององค์การบริหารส่วนตำบล (กัมปนาท ทองดอนใหม่, 2563)

4. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองหัวหิน ในภาพรวมพบว่า 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยจัดโครงการประชาคม โครงการจัดทำแผนชุมชน เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ความต้องการ และ

เสนอปัญหา เพื่อนำไปบรรจุอยู่ในแผนชุมชน และเทศบัญญัติ นอกเหนือจากนั้นยังมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผ่านการเข้ามาเป็นคณะกรรมการ และคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนและโครงการต่างๆ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการร่วมปฏิบัติการ โดยการส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ร่วมอบรม ร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางเทศบาลเมืองหัวหิน จัดขึ้น นอกจากนั้นส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามาเป็นคณะกรรมการในชุดต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการติดตามและประเมินผลโครงการต่างๆ รวมไปถึงการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ควรจัดให้โครงการที่มีประโยชน์ให้กับประชาชนในด้านต่าง ๆ เช่น โครงการส่งเสริมอาชีพผู้สนใจในชุมชน กลุ่มเปราะบาง กลุ่มสตรี ครอบคลุมทุกกลุ่มรวมถึงโครงการที่ให้ความรู้แก่ประชาชน โครงการด้านสาธารณสุขปศุสัตว์ สาธารณูปการ โครงการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนจะได้รับผลประโยชน์อย่างไรบ้าง ทั้งทางตรงและทางอ้อม 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ต้องสนับสนุนให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็น

- ความรู้ความเข้าใจ
- ความผูกพันต่อชุมชน
- ผู้นำชุมชน
- การสื่อสาร
- วิถีชีวิตของประชาชน

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลในชุดต่าง ๆ ให้อยู่ในสัดส่วนที่สามารถตัดสินใจได้ และมีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน ให้ประชาชนได้รับติดตาม และประเมินผลผ่านรายงานกิจการประจำปี สื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพาพร อุ่มภูธร ที่กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ได้แก่ หน่วยงานราชการจะต้องส่งเสริมความรู้ให้กับผู้นำชุมชน และประชาชน เกี่ยวกับการประเมินผลของโครงการ การพัฒนาชุมชน โดยการ

อบรม สัมมนา ชี้ให้เห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอตัวเข้าไปเป็นผู้นำหรือตัวแทนกลุ่ม/ชุมชน เพื่อเข้าร่วมตรวจสอบ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน เปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ชักถามข้อสงสัย หรือให้การท้วงติงปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน และควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นเริ่มต้น และควรจัดเวทีประชาคมในชุมชน รับฟังความคิดเห็นของประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมวิพากษ์วิจารณ์ และได้เสนอแนะแนวความคิดเพื่อที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขในการพัฒนาชุมชน (อัมพาพร อุ่มภูธร, 2561)

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้องค์

ความรู้ใหม่ ดังแผนภูมิที่ 1

- ควรมีการประชาสัมพันธ์สื่อสารให้ประชาชนรับทราบว่า จะได้รับผลประโยชน์จากโครงการต่าง ๆ อย่างเป็นธรรม และทางอ้อม
- ควรเปิดโอกาสให้ ประชาชนเป็นคณะทำงาน หรือผู้ประสานงานในกระบวนการนโยบายสาธารณะ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

แผนภูมิที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

สรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยมีดังนี้ 1) จากผลการวิจัยพบว่าเทศบาลเมืองหัวหินมีการจัดโครงการที่มีประโยชน์ให้กับประชาชนในด้านต่าง ๆ เช่น โครงการส่งเสริมอาชีพผู้สนใจในชุมชน กลุ่มเปราะบาง กลุ่มสตรี ครอบคลุมทุกกลุ่มรวมถึงโครงการที่ให้ความรู้แก่ประชาชน โครงการด้านสาธารณสุขปโภค สาธารณูปการ โครงการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังนั้น ควรมีการประชาสัมพันธ์สื่อสารให้ประชาชนรับทราบว่าจะได้รับผลประโยชน์จากโครงการต่างๆ เหล่านั้น อย่างไรก็ตาม ทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมถึงการให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์กับประชาชน 2) การส่งเสริมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล โดยการเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลในชุดต่าง ๆ ให้อยู่ในสัดส่วนที่สามารถตัดสินใจได้ นอกจากนี้

- การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ
- การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
- การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน

ยังมีการประชาสัมพันธ์ผลการ

ดำเนินงาน ให้ประชาชนได้รับติดตาม และประเมินผลผ่านรายงานกิจการประจำปี สื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก เป็นต้น ดังนั้น ควรมีการชี้แจง

การดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยอาจทำเป็นหนังสือ หรือรายงาน หรือข้อมูลแบบ Infographic จะทำให้เข้าใจข้อมูลและติดตามได้ง่าย เพื่อรายงานผลการดำเนินงาน 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีความรู้ความเข้าใจแบบแผนโครงสร้างในการพัฒนาชุมชนการเข้าไปมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการที่แท้จริงในการพัฒนาชุมชน ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกร่วมดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการชุมชนซึ่งเป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชน ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการหาบุคลากรเข้ามาปฏิบัติการได้แก่อาสาสมัครผู้ประสานงานในการพัฒนาชุมชน ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการหาโอกาสหรือช่องทางในการแก้ปัญหาในการพัฒนาชุมชน และได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการลำดับความสำคัญของโครงการที่จะต้องดำเนินการพัฒนาชุมชน ดังนั้น ควรสนับสนุนให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการลำดับความสำคัญของโครงการที่จะต้องดำเนินการพัฒนาชุมชน 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเป็นคณะทำงาน หรือผู้ประสานงานในกระบวนการนโยบายสาธารณะ เพื่อเป็น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการได้เข้าไปมีส่วนร่วมเป็นผู้ประสานงานในการพัฒนาชุมชนด้วยความเต็มใจ ดังนั้น ควรสนับสนุนให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการสละแรงกายในการพัฒนาชุมชนด้วยความเต็มใจ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 5)

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ในการเข้าร่วมโครงการอบรม โครงการส่งเสริมพัฒนาอาชีพด้านต่างๆ รวมถึงได้รับประโยชน์จากการที่เทศบาลพัฒนาระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และต้องการให้พัฒนาและส่งเสริมเรื่องการท่องเที่ยวให้มีการบริหารจัดการที่ดีขึ้น ดังนั้น ควรสนับสนุนให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานและการท่องเที่ยวให้มีการบริหารจัดการที่ดีขึ้น เพื่อให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากโครงการต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น⁶) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในภาพรวม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ โดยให้ประชาชนเป็นคณะกรรมการติดตามและประเมินผลในชุดต่าง ๆ ให้อยู่ในสัดส่วนที่สามารถตัดสินใจได้ นอกจากนี้ยังมีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานให้ประชาชนได้รับติดตาม และประเมินผลผ่านรายงานกิจการประจำปี สื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน ต่างๆ ดังนั้น ควรสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการติดตามและประเมินผลการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป 1) ควรมีการต่อยอดในการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความคิดเห็นของผู้นำชุมชน และความคิดเห็นของบุคลากร หรือการศึกษาลงรายละเอียดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเป็นรายด้านเพื่อนำผลการศึกษาวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลประกอบการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาเปรียบเทียบ ปรับปรุง แก้ไข พัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กัมปนาท ทองดอนใหม่. (2563). แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาห้าปีขององค์การบริหารส่วนตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ใน (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- ธนวุฒิ บัวคลี่. (2564). แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี. ใน (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- ธัญญรัตน์ พุทธิพงษ์ชัยชาญ และจิรัญญา สนิทวัฒนากุล. (2561). ระสิทธิภาพการบริหารบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์. ใน (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เนติมา ชูสร. (2564). การพัฒนาชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ในองค์การบริหารส่วนตำบลปลายาวาส อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารวิเทศศึกษา*, 11(2) , 307-331.
- ใบบุญ โตทอง. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ใน (ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.

- พระมหาบรรพต กิตติปัญญา และคณะ. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลสาริกา อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์*, 5(1) , 68-79.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2567). *การมีส่วนร่วมของประชาชน*. เรียกใช้เมื่อ 10 กรกฎาคม 2568 จาก chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgltcllefindmkaj
- สุชาติ พริกเล็ก. (2565). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหงส์ อำเภอทุ่งสงจังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์*, 9(4) , 436-452.
- เสาวภา สินสุภา. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลทับใต้ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารการจัดการการเมืองการปกครองและท้องถิ่น*, 1(1) , 1-8.
- อริสรา หงษาชุม และราเชนทร์ นพณัฐวงศกร. (2566). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารพัฒนาชุมชนเขตพื้นที่บ้านยกกระบัตร ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร. *วารสารสถาบันวิจัยพินิจธรรม*, 10(1) , 99-109.
- อัมพาพร อุ่มภูธร. (2561). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน อำเภอเมืองบึงกาฬ จังหวัดบึงกาฬ. ใน (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- Cohen J. M. & Uphoff, N. T. (1977). *Rural development participation : concept and measure forproject design. implementation and evaluation*. New York: Cornell University.
- Taro Yamane. (1973). *An Introductory Analysis, 3rd Edition*. Tokyo: Aoyama Gakuin University.